

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชน เป็นการศึกษาและพัฒนา
งานร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษา 2 ระดับ คือ มหาวิทยาลัยและโรงเรียน โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเขต 2 ทำหน้าที่ประสานงาน และนำหลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
(Participatory Action research: PAR) มาเป็นกระบวนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มี
รายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย
2. การดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. การอภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 ศึกษาบริบทของครอบครัวและ โรงเรียนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศักยภาพพหุปัญญา ของ
เด็ก
- 1.2 พัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
- 1.3 สร้างระบบการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนตามอรรถศาสตร์

2. การดำเนินการวิจัย

1) ผู้มีส่วนร่วม

ประกอบด้วยบุคคลจาก 3 องค์กร คือ คณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะครูและ
ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 2 เพื่อทำการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน
นักเรียนจากโรงเรียนที่สังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 2

2) กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ศึกษาสำรวจสภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนจาก
ประชากรเป็นเด็กทุกคนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,4 และ 5 จาก 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียน
ขนาดกลาง 2 โรงเรียน ขนาดเล็ก 2 โรงเรียน จำนวน 388 คน ใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิได้กลุ่มตัวอย่างตาม
ตารางสำเร็จรูป มีจำนวน 239 คน

3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) คณะครู ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและสร้างกิจกรรมพร้อมสื่อของพหุปัญญา มีครูจำนวน 30 คน

(2) คณะครู ผู้ดำเนินงานในศูนย์พัฒนาศักยภาพพหุปัญญา มาจากโรงเรียนหนองคลองคอนแดงมีจำนวน 6 คน

(3) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,4 และ5 ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญา จากโรงเรียนหนองคลองคอนแดง สุ่มตัวอย่างแบบง่ายระดับชั้นละ 8 คน (นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี 2 คน ปานกลาง 4 คน และอ่อน 2 คน) รวมเป็น 24 คน

4) เครื่องมือการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจบริบทพหุปัญญาที่โรงเรียนและที่บ้านหลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนให้แก่คณะครู แบบสำรวจพหุปัญญาด้วยตนเองของเด็ก และคู่มือการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมศักยภาพพหุปัญญา

5) ขั้นตอนการวิจัย แบ่งเป็น 3 วงจรการวิจัย ประกอบด้วย

วงจรที่ 1 : การศึกษาบริบทการส่งเสริมพหุปัญญาโรงเรียนที่บ้าน

วงจรที่ 2 : พัฒนาความพร้อมของครูเพื่อพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนการพัฒนาดำเนินการ โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 ครั้ง

วงจรที่ 3 : สร้างระบบการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนตามอธยาศัย

6) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย แบ่ง ตามขั้นตอนการวิจัย 3 วงจร

7) การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผันข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ผลการศึกษาบริบทการส่งเสริมศักยภาพพหุปัญญาของเด็กที่โรงเรียนและที่บ้าน

1) ผลการศึกษาบริบทการส่งเสริมศักยภาพพหุปัญญาของเด็กที่โรงเรียน

จากการศึกษาบริบท 10 ด้านพบที่สำคัญดังนี้

ด้านเกี่ยวกับนโยบาย วิสัยทัศน์ และพัฒนาการเรียนรู้ ของโรงเรียน พบว่าทางโรงเรียนเน้นเรื่องการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้สวยงาม มีกิจกรรมพิเศษในวันสำคัญต่าง ๆ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดเป็นชมรม กิจกรรมที่จัดน้อยคือการส่งเสริมให้รักการอ่าน ด้านการใช้เวลาว่าง ของนักเรียนที่หยุดพักเด็ก

เล่นตามอรรถาธิบาย ทางโรงเรียนส่งเสริมด้านกีฬาและกิจกรรมวิชาการในบางวาระ ด้านความเชื่อของครูเกี่ยวกับ “ปัญญา” คือ ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา และคิดว่ามีปัญญาหลายด้าน ด้านสิ่งศักดิ์กั้นพัฒนาการของปัญญาจากโรงเรียน คือการขาดอาหารกลางวันและอุปกรณ์การเรียน ครูไม่ส่งเสริมทำกิจกรรมและนโยบายที่มีงบประมาณไม่เพียงพอ

2) ผลการศึกษาบริบทการส่งเสริมศักยภาพพหุปัญญาของเด็กที่บ้าน

ด้านเกี่ยวกับบุคคลและการมีสื่อในครอบครัว พบว่าจำนวนบุตรในครอบครัวมี 2 – 3 คน ในครอบครัวนอกจากพ่อแม่แล้วจะอยู่ร่วมกับญาติด้วย เด็กจะชอบดูโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่อาจนานถึง 4 ชั่วโมง/วัน ชอบอ่านหนังสือการ์ตูนมีส่วนน้อยที่อ่านหนังสือทบทวนการเรียน ด้านใช้เวลาว่าง เด็กต้องรับผิดชอบทำงานบ้านด้วยและเวลาที่เหลือจะเล่นสนุกสานกับเพื่อน เกี่ยวกับประเภทของเล่นส่วนใหญ่คือรถของเล่นตุ๊กตามีส่วนน้อยที่ซื้ออุปกรณ์กีฬาให้ และมีอยู่จำนวนหนึ่งร้อยละ 25 บอกว่าทางครอบครัวไม่ซื้อของเล่นให้

3) ผลการสำรวจศักยภาพพหุปัญญาด้วยตนเองของเด็กในชุมชน

(1) พหุปัญญาโดยรวมของนักเรียนหญิง มีระดับพหุปัญญาในระดับ “มาก” และมีค่าสูงกว่านักเรียนชายซึ่งมีระดับพหุปัญญาในระดับ “ปานกลาง” คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยและ 3.55 และ 3.30 ตามลำดับ

(2) นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และ 3.90

(3) นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดในปัญญาด้านคณิต – ตรรกะ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 และ 3.26 ตามลำดับ

3.2 ผลการพัฒนาความพร้อมของครูเพื่อพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชน

1) การเตรียมความพร้อมของครูกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพหุปัญญา และสร้างกิจกรรมพร้อมสื่อ

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 มีครูเข้าอบรมจาก 7 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน รวม 42 คน ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพหุปัญญา 8 ด้าน และได้รับมอบหมายนำความรู้ไปสร้างกิจกรรมและสื่อพัฒนาพหุปัญญา 6 ด้านที่สำคัญและสัมพันธ์กับการส่งเสริมพหุปัญญาในเด็กวัยประถมศึกษา เมื่อนำกิจกรรมและสื่อมาสู่การวิพากษ์ ปรับปรุงแก้ไขในการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2 มีครูเข้าอบรมจาก 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน รวม 36 คน ได้จัดกิจกรรมและสื่อพัฒนาพหุปัญญา รวม 68 กิจกรรมมีดังนี้

ปัญญาด้านภาษา	จำนวน	10	กิจกรรม
ปัญญาด้านคณิต – ตรรกะ	จำนวน	14	กิจกรรม
ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์	จำนวน	12	กิจกรรม
ปัญญาด้านเข้าใจธรรมชาติ	จำนวน	12	กิจกรรม
ปัญญาด้านเข้าใจตนเอง	จำนวน	12	กิจกรรม
ปัญญาด้านมนุษย์สัมพันธ์	จำนวน	10	กิจกรรม

มาร่วมกันวิพากษ์พร้อมเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข ผู้เข้าอบรมทุกคน มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และร่วมมืออย่างเต็มที่ในการให้ได้กิจกรรมและสื่อที่เหมาะสมกับความสนใจและวุฒิภาวะของเด็กวัย ประถมศึกษา ในที่สุดกิจกรรมและสื่อที่ได้รับการวิพากษ์แล้วและมีความสมบูรณ์เหมาะสมอยู่ในระดับ หนึ่ง เป็นกิจกรรมและสื่อจำนวน 62 รายการ หลังการประชุมปฏิบัติการ ผู้บริหารและคณะครูของ โรงเรียนหนองคลองดอนแดง รับอาสาสมัครให้สถานศึกษาจัดตั้งเป็นศูนย์พัฒนาศักยภาพพหุปัญญา ของเด็กในชุมชน(ตามอัครยาสัย)

ผลการเตรียมความพร้อมของครูด้านคุณภาพ

ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นโดยรวม ว่าการอบรมเหมาะสมดีและสามารถปฏิบัติได้ทั้งนี้ ผู้เข้าอบรมให้ข้อเสนอแนะบางประการที่สำคัญดังนี้

- ความรู้เรื่องพหุปัญญาเป็นความรู้ใหม่เข้าใจยาก
- ครูควรมีทักษะใช้สื่อ หรือนำกิจกรรมพหุปัญญาไปใช้กับเด็กโดยสอดคล้องไป คณะสอนปกติได้
- ต้องการให้คณะวิทยากร / คณะวิจัย ให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง แม้จะเสร็จสิ้นโครงการวิจัยแล้ว

2) ผลการสร้างคู่มือพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนตามอัครยาสัย

จากการสะท้อนผลด้านความพร้อมของครู พิจารณาจากการพัฒนากิจกรรมและสื่อที่ได้จากการ สร้างขึ้น ในการประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 1 และ 2 นำมาวิเคราะห์วิพากษ์และแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม ยิ่งขึ้น โดยมีการประชุมระหว่างกัน ระหว่าง คณะวิจัย 3 คน และคณะครู 6 คน จำนวน 2 ครั้ง คัดเลือก กิจกรรมและสื่อที่สมบูรณ์ของพหุปัญญาทั้ง 6 ด้าน ได้จำนวนทั้งสิ้น 55 กิจกรรมเมื่อนำมาสร้างเป็น คู่มือพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชน (ตามอัครยาสัย) ประกอบด้วยเอกสาร ตามสารบัญของ คู่มือ ดังนี้

1. คำนำ
2. สารบัญเนื้อหา
3. รายการกิจกรรมพหุปัญญา

ด้านภาษา	ภ 01 – ภ 10	(V แทน Verbal)
ด้านคณิต – ตรรกะ	ค 01 – ค 11	(M แทน Mathematical - Logical)
ด้านมิติสัมพันธ์	ม 01 – ม 08	(Sp แทน Spatial Relationship)
ด้านเข้าใจธรรมชาติ	ธ 01 -- ม 08	(N แทน Naturalistic)
ด้านเข้าใจตนเอง	ต 01 – ต 09	(S แทน Self)
ด้านมนุษยสัมพันธ์	มน 01 – มน 09	(P แทน People)

3.3 ผลการสร้างระบบการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนตามอรรถยาศัย

1) การพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชน ณ ศูนย์พัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชน

กำหนดแผนงานพัฒนาเด็กกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 3 ระดับชั้น จำนวนรวม 24 คน โดยนักเรียนแต่ละคนจะได้รับการฝึกทำกิจกรรมคนละ 24 ครั้ง โดยที่จะฝึกพหุปัญญาด้านละ 4 ครั้ง ผลการศึกษาพบโดยสรุปว่า

เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีพัฒนาการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2 ได้แก่ด้านภาษา และ ด้านเข้าใจตนเอง มีพัฒนาการเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3 ได้แก่ ด้านคณิต – ตรรกะ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านธรรมชาติ และด้านมนุษยสัมพันธ์

เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีพัฒนาการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2 ได้แก่ด้านภาษา และ ด้านเข้าใจตนเอง และด้านคณิต – ตรรกะ มีพัฒนาการเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3 ได้แก่ ด้านด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านมิติสัมพันธ์ และด้านธรรมชาติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3

เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2 ได้แก่ด้านคณิต – ตรรกะ มีพัฒนาการเฉลี่ยอยู่ในระดับ 3 ได้แก่ ด้าน มิติสัมพันธ์ ด้านธรรมชาติ ด้านเข้าใจตนเอง และด้านมนุษยสัมพันธ์

เมื่อใช้เกณฑ์ 2.00 ขึ้นไปว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพที่มีทักษะดี จะพบว่าในระดับชั้นปี ไม่มีความแตกต่างของการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาระหว่างเด็กกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และเด็กกลุ่มอ่อนในระดับชั้นปีที่ 3 แต่มีความแตกต่างของการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาระหว่างเด็กกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และเด็กกลุ่มอ่อนในระดับชั้นปีที่ 4 และปีที่ 5

พัฒนาศักยภาพพหุปัญญาระหว่าง 6 ด้านพบว่าพัฒนาการทางด้านภาษาจะไม่พัฒนาเพิ่มขึ้นนัก เพราะเด็กขาดทักษะในการอ่านและการเขียน มีเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อย่างน้อย 2 คน ที่เขียนไม่ได้เพราะจะเขียนเป็นประโยคที่มีพยัญชนะและสระต่อเนื่องกันแต่อ่านไม่ได้ใจความ

พหุปัญญาที่พัฒนาได้เกณฑ์สูงสุด 3 คะแนน ทั้งสามระดับชั้นมี 3 ด้าน คือ ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ด้านธรรมชาติและ ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยที่ปัญญาด้านเข้าใจตนเองเด็กระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 มี

พัฒนาการสูงสุดเพียง 2 คะแนน สำหรับปัญญาด้านคณิต - ตรรกะในระดับชั้นปีที่ 5 มีพัฒนาการสูงสุดเพียง 2 คะแนน

2) การสร้างระบบพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนตามอัธยาศัย

แสดงขั้นตอนการสร้างระบบด้วยองค์ประกอบ 4 ส่วนดังนี้

(1) ด้านโครงสร้างมีผู้ประสานงานโครงการที่เป็นหุ้นส่วนความร่วมมือ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูผู้ปฏิบัติงานและองค์กรภายนอกที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ฝ่าย ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการพัฒนาพหุปัญญาโดยจัดตั้งศูนย์ขึ้นในสถานศึกษา มีคู่มือดำเนินงานตามกิจกรรมและสื่อประเมินผล

(2) ด้านกลยุทธ์ มีระบบการดำเนินงานศูนย์ฯในระดับนโยบายของสถานศึกษา กำหนดบทบาทครู จัดกิจกรรมพัฒนาพหุปัญญาตามอัธยาศัย และเสนอผลพัฒนาเด็กรายบุคคลต่อโรงเรียนและผู้ปกครอง

(3) เงื่อนไข ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้สนับสนุนด้านปริมาณงานของครูผู้ดำเนินงานศูนย์ฯ และ ปรับปรุงกิจกรรมและสื่ออย่างต่อเนื่องโดยนักเรียนมีส่วนร่วม

(4) แนวทางการจัดห้องพัฒนาพหุปัญญาในโรงเรียน

1. บุคลากรเห็นความสำคัญในการพัฒนาพหุปัญญาให้แก่เด็กในโรงเรียน

2. เขียน โครงการนำเสนอผู้บริหาร

3. กำหนดรูปแบบการดำเนินงาน

3.1 คัดเลือกนักเรียน ระดับชั้นปี และกำหนดเวลาตลอดจนให้โอกาสนักเรียนมาทำกิจกรรมได้ตามอัธยาศัย

3.2 จัดเตรียมห้องพัฒนาพหุปัญญา โดยให้มีมุมเสริมพหุปัญญาด้านต่าง ๆ

3.3 การดำเนินกิจกรรม จะมีคณะครูที่สนใจเป็นผู้ดูแลห้อง จัดเตรียมกิจกรรม อุปกรณ์ สื่อ ที่เห็นว่าเหมาะสมไว้ให้นักเรียน

3.4 บันทึกการดำเนินกิจกรรมของห้องพหุปัญญา

3.5 ประเมินผลการพัฒนา และการทำงานในห้องพหุปัญญา

3.6 วางแผนการพัฒนารายอย่างสม่ำเสมอ

4. การอภิปรายผล

4.1 จากการศึกษาบริบทการส่งเสริมศักยภาพพหุปัญญาของเด็กที่โรงเรียนและที่บ้าน ทำให้พบความจริงเชิงประจักษ์ว่า ครอบครัวของเด็กในชนบทในกลุ่มที่ศึกษา ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 จะสนใจการความเจริญเติบโตของเด็กทางด้านร่างกาย คือการมีความเพียงพอด้านที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และอาหาร ส่วนการให้มาสนับสนุนด้านความเจริญเติบโตทางปัญญา เป็นเรื่องที่เด็กจะได้จากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้ส่งเสริมมากนัก เช่น การดูทีวีที่เป็นละคร และการ์ตูน และการเล่นระหว่างเพื่อน อารี สัมหลวี(2540) กล่าวว่า การพัฒนาปัญญาด้านต่างๆจะเกิดขึ้นแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมากหรือน้อยประกอบด้วยปัจจัยที่ได้รับ 3 ด้าน คือ สถานการณ์ทางชีววิทยา ประวัติชีวิตของแต่ละบุคคล อันได้แก่ ประสบการณ์ที่ดีกับพ่อแม่ ครูผู้สอน และเพื่อน ตลอดจนพื้นฐาน วัฒนธรรม ตลอดช่วงเวลา และสถานที่เกิด ขนาดเจริญเติบโต สำหรับทางโรงเรียนเน้นการส่งเสริมด้านสาระตามรายวิชา ส่วนการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาพหุปัญญาในสถานศึกษานั้น ครูส่วนใหญ่ยังมิมีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง ส่วนความเชื่อด้านปัญญาหรือความฉลาดผู้ปกครองที่บ้านมีความเข้าใจต่างกันอยู่ 4 กลุ่ม คือ (1) สิ่งที่ได้มาแต่กำเนิด (2) ความคิด สติ ความรอบรู้ (3) การได้เรียนรู้ได้รับการชี้แนะจากคนอื่น การจำการเห็น และนำมาฝึก และ (4) เรียนเก่ง เรียนหนังสือได้ดี แก้ปัญหาด้วยตนเองได้ โดยที่ครูก็มีความเข้าใจคล้ายคลึงกันและเชื่อว่าการเกิดขึ้นหรือเพิ่มขึ้นของปัญญาเด็ก พบว่ามีปัจจัยจากหลายด้าน ได้แก่ สุขภาพ ภูมิภาวะ ด้านครอบครัว ด้านฐานะเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอารมณ์ จากแหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมของครู การทำกิจกรรม และผู้ชี้แนะ อย่างไรก็ตามในกระบวนการสำคัญของการพัฒนาเยาวชนปัญญา คือ ประสบการณ์टकผลึกและประสบการณ์บั่นทอน ประสบการณ์หลังจะตัดรอนประสบการณ์แรกได้ ถ้าขาดกระบวนการสำคัญ 5 ประการ (อารี สัมหลวี, 2540) ดังนี้

- 1) การมีอุปกรณ์เหมาะสมหรือมีครุดี
- 2) องค์กรประกอบทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
- 3) องค์กรประกอบทางด้านภูมิศาสตร์
- 4) องค์กรประกอบทางครอบครัว
- 5) องค์กรประกอบทางด้านสถานการณ์

4.2 ผลการพัฒนาความพร้อมของครูเพื่อพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชน โครงการวิจัยได้ดำเนินการจัดอบรมเชิงวิชาการให้คณะครุมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพหุปัญญาเด็ก จนได้กิจกรรมและสื่อจำนวน 56 ชิ้น และนำไปไว้ในศูนย์พัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็ก โรงเรียนหนองคลองคอนแดง ซึ่งอาสาสมัครรับจัดตั้งเป็นศูนย์ การที่ครูกลุ่มเป้าหมายได้รับการสร้างองค์ความรู้ โดยการปรับเปลี่ยนทัศน วัฒนธรรม การเรียนรู้ของครู เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ช่วยให้เด็กในชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเกิดการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขียวพา เดชะคุปต์ และคณะ(2548) ซึ่งทำการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ใน

บริบทของสังคมไทยพบว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนาให้แก่สถานศึกษาทำให้ครูซึ่งเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมกับผู้เรียนด้วยตนเอง(Active Learning) และผู้บริหารซึ่งมีส่วนรับรู้และให้การสนับสนุน ซึ่งจะนำไปสู่เป็นองค์การการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะของการปฏิรูปทั้งโรงเรียน

โดยที่ผลการวิจัยนี้พบว่าศักยภาพพหุปัญญาของกลุ่มเป้าหมาย 24 คน จากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,4 และ5 มีพหุปัญญาที่พัฒนาได้เกณฑ์สูงสุด 3 คะแนนทั้งสามระดับชั้นมี 3 ด้าน คือ ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ด้านธรรมชาติและ ด้านมนุษย์สัมพันธ์ โดยได้ระดับชั้นปีที่ 3 และ 4 มีพัฒนาการสูงสุดเพียง 2 คะแนนใน ปัญญาด้านภาษาและด้านเข้าใจตน ในระดับชั้นปีที่4, 5 มีพัฒนาการ 2 คะแนนในปัญญาด้านคณิต – ตรรกะ จะพบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการปัญญาด้านสังคม(Social intelligence)และความถนัด (Aptitude intelligence) ได้ดีกว่าด้านความสามารถในการเรียนรู้(Learning ability) ฉะนั้นต้องทำความเข้าใจเรื่องพหุปัญญาให้่องแท้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความแตกต่างของการส่งเสริมและพัฒนาได้อย่างเหมาะสมตามวัย ช่วงเวลาและศักยภาพเด่น-ค้อยรายบุคคล

3.3 ผลการสร้างระบบการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชนตามอรรถาศัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมต้องการรับรู้ แนวคิด และการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร และความตระหนักของการมีส่วนร่วมของทั้งสถานศึกษา(Whole school)อย่างแท้จริง โดยที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญด้านวิชาการ ผู้คณะครู ผู้ความร่วมมือของผู้ปกครอง และของชุมชน ระบบที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย (1) ด้านโครงสร้างมีผู้ประสานงานโครงการที่เป็นหุ้นส่วนความร่วมมือ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูผู้ปฏิบัติงาน มีศูนย์ชั้นในสถานศึกษา มีคู่มือดำเนินงานตามกิจกรรมและสื่อประเมินผล (2) ด้านกลยุทธ์ มีระบบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็ก ในระดับนโยบายของสถานศึกษา กำหนดบทบาทครู จัดกิจกรรมพัฒนาพหุปัญญาตามอรรถาศัย และเสนอผลพัฒนาเด็กรายบุคคลต่อโรงเรียนและผู้ปกครอง และ (3) เจือใจ ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้สนับสนุนด้านปริมาณงานของครูผู้ดำเนินงานศูนย์ฯ และ ปรับปรุงกิจกรรมและสื่ออย่างต่อเนื่องโดยนักเรียนมีส่วนร่วม ผลงานวิจัยของ มลิวัดย์ ลิ้มไพรี (2548)เกี่ยวกับการจัดการการสอนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษนั้น สถานศึกษาควรต้องกำหนดนโยบายและจัดตั้งศูนย์กลางการบริหารงานทุกระดับ ซึ่งอภิปรายเชื่อมโยงกับผลงานวิจัยครั้งนี้ได้ว่าสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชน โดยเริ่มต้นที่สถานศึกษาที่รับจัดตั้งศูนย์พัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กและสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนในกลุ่ม ตลอดจนผู้ปกครองและผู้นำชุมชน

5. ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1) องค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งจะประสานความร่วมมือแบบเป็นหุ้นส่วน จำเป็นต้องทำความเข้าใจร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นั่นคือ

ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมาจากมหาวิทยาลัย ผู้ประสานงานซึ่งมาจากเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารรวมทั้ง คณะกรรมการสถานศึกษา

2) สถานศึกษาที่สนใจสามารถมาเรียนรู้การดำเนินงานได้จากโรงเรียนที่รับจัดตั้งศูนย์พัฒนา ศักยภาพพหุปัญญาของเด็ก ทั้งนี้โรงเรียนดังกล่าวควรมีความพร้อมในการจัดคณะครูให้คำชี้แจงและ อธิบายเมื่อมีผู้มาเยี่ยมชม(Visitors)

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเพื่อสร้างโมเดลเกี่ยวกับรูปแบบพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในชุมชน
- 2) ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาของเด็กในสถานศึกษาของตนเองด้วยประเภท วิจัยอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยเชิงทดลอง เป็นต้น